

Nr 29

Civilutskottets betänkande i anledning av motioner om länspolisorganisationen i Västernorrlands län och Jämtlands län.**Motionerna**

Utskottet har till slutlig behandling tagit upp motionerna 1973:

536 av herr Nilsson i Agnäs m. fl. (m) vari med hänvisning till motiveringen i motionen 1973:143 hemställs att riksdagen vid behandling av anslag till Länsstyrelserna icke godkänner förslag till ändrad personalorganisation för länspolischefsexpeditionerna i Västernorrlands och Jämtlands län,

877 av herrar Stjernström (c) och Åsling (c), såvitt däri med hänvisning till motiveringen i motionen 1973:615 hemställs att riksdagen vid behandlingen av anslag till Länsstyrelserna inte godkänner vad som förordats om ändrad personalorganisation i vad avser sammanförande av Västernorrlands och Jämtlands län inom den regionala polisorganisationen.

Utskottet har den 20 februari 1973 (CU 1973:3 s. 11) anmält att det senare kommer att yttra sig över nämnda motionsyrkanden.

Tidigare utskottsbehandling m. m.

Kungl. Maj:t har i propositionen 1973:1 bilaga 4 (s. 30–31) föreslagit riksdagen att godkänna att Västernorrlands län och Jämtlands län förenas till ett regionalt verksamhetsområde inom polisorganisationen samt att länspolisorganisationen för detta verksamhetsområde skall vara inordnad i länsstyrelsen i Härnösand. Justitieutskottet har (JuU 1973:4) hemställt att riksdagen beslutar att till höstsessionen med innevarande års riksdag uppskjuta behandlingen av nämnda förslag samt de i anslutning därtill väckta motionerna 1973:143, 615 och 1081.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen 1973:1 bilaga 14 (s. 10–72) föreslagit riksdagen att till Länsstyrelserna för budgetåret 1973/74 anvisa ett förslagsanslag, beräknat att täcka även till ca 357 000 kr. uppgående kostnader för fem tjänster i poliskarriären, som vid angiven ändring av länspolischeforganisationen skulle föras över från den lokala polisorganisationen. I enlighet med civilutskottets hemställan (CU 1973:3 s. 1–3) har riksdagen som sin mening bl. a. gett Kungl. Maj:t till känna att ifrågavarande medel bör beräknas under länsstyrelseanslaget såsom ställda till Kungl. Maj:ts förfogande. Utskottet anmälde i samband därmed att yttrande senare skulle avges över de här till behandling upptagna motionsyrkandena.

Kungl. Maj:ts nämnda förslag angående beräkning av anslag för länsstyrelserna innebar vidare bl. a. att medel beräknats för en biträdande

länspolischef i Härnösand och att tjänsten som länspolischef i Östersund drogs in, motsvarande en besparing av ca 18 000 kr.

Justitieutskottet har i betänkandet JuU 1973:37 bl. a. hemställt att riksdagen med bifall till motioner (m, c, fp, vpk) icke godkänner Kungl. Maj:ts ovan refererade förslag i propositionen 1973:1 bilaga 4. Utskottet har bl. a. anfört följande:

Vid ett studiebesök i Jämtlands län har utskottet haft ingående överläggningar med företrädare för närmast berörda myndigheter, kommuner och personalorganisationer i främst Jämtlands län. Vad därvid förekommit har inte övertygat utskottet om att Kungl. Maj:ts förslag — som endast innebär en provisorisk lösning — har sådana fördelar från polisiär, ekonomisk eller annan synpunkt att det i ett läge där man inte kan överblicka dess konsekvenser vad gäller den regionala samhällsförvaltningen i stort bör genomföras mot framför allt länsstyrelsens bestämda önskemål. Förslaget kan enligt utskottets mening innebära en sammanbindning av Jämtlands och Västernorrlands län på ett sätt som kan medföra svårigheter vid en framtida organisation av den regionala samhällsverksamheten, inte bara när det gäller att tillgodose önskemålet att de polisiära verksamhetsområdena om möjligt bör sammanfalla med områdena för andra förvaltningsverksamheter utan också om uppgiften blir att söka passa in den polisiära indelningen i ett differentierat regionalt mönster. Det kan också befaras att ett genomförande av förslaget kan uppfattas som ytterligare ett led i den centralisering och uttunning av polisresurserna i glesbygderna och i den utglesning i servicenätet över huvud taget som påtalas i de i ärendet väckta motionerna. Beaktas bör vidare att enligt vad som numera upplysts en indragning av Svegs polisdistrikt inte för närvarande är aktuell. Jämtlands län kommer därför tills vidare att bestå av två polisdistrikt.

På anförda skäl avstyrker utskottet att riksdagen godkänner Kungl. Maj:ts förslag att Västernorrlands och Jämtlands län förenas till regionalt verksamhetsområde inom polisorganisationen. Därest riksdagen trots vad utskottet anfört skulle godkänna den föreslagna sammanföringen, har utskottet ingen erinran mot att länspolischeforganisationen för det nya verksamhetsområdet — som Kungl. Maj:t föreslagit — skall vara inordnad i länsstyrelsen i Härnösand. Utskottets ställningstagande i huvudfrågan innebär att utskottet tillstyrker bifall till motionerna 1973:143 och 1973:1081 samt till motionen 1973:615 såvitt gäller den regionala polisverksamheten.

Justitieutskottets socialdemokratiska ledamöter har i reservation föreslagit riksdagen att godkänna Kungl. Maj:ts förslag och bl. a. anfört:

Jämtlands län består för närvarande av två polisdistrikt, efter stationeringsorterna i centralvaktområdena benämnda Svegs och Östersunds polisdistrikt. Med hänsyn härtill kan — i överensstämmelse med vad som från riksdagens sida uttalades föregående år — något utrymme rimligen inte finnas inom länet för en regional organisation med huvuduppgift att inspektera och samordna verksamheten mellan distrikten. Utskottet har också vid ett studiebesök kunnat konstatera att de brister, som enligt 1967 års polisutredning utmärker den regionala polisorganisationen i stort, i stor utsträckning föreligger inom Jämtlands län. I föreliggande motioner och eljest i ärendet uttalade farhågor för att länsberedningens arbete kan försvåras eller föregripas är enligt utskottets mening betydligt överdrivna. Hänsyn till beredningens arbete har tagits genom statsmakternas beslut att inte lägga polisutredningens förslag till grund för en reform utan i stället tills vidare stanna för en provisorisk,

mindre genomgripande lösning. Länsberedningen har också, enligt vad utskottet inhämtat, förklarat sig inte ha något att erinra mot den nu ifrågasatta sammanföringen. Hänsyn till kommande ställningstaganden till den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation kan sålunda inte rimligen åberopas mot förslaget genomförande.

På anförda skäl tillstyrker utskottet – till fullföljande av 1972 års beslut – förslaget om en sammanföring av Jämtlands och Västernorrlands län till ett regionalt verksamhetsområde inom polisorganisationen. Länspolis chefsorganisationen för det nya verksamhetsområdet bör som Kungl. Maj:t föreslagit vara inordnad i länsstyrelsen i Härnösand. Erforderliga ändringar av organisatoriskt och annat slag i länsstyrelseorganisationen har övervägts av civilutskottet.

Utskottet

Civilutskottet har förutsatt att riksdagens ställningstagande till justitieutskottets betänkande JuU 1973:37 kommer att föregå behandlingen av det härmed framlagda betänkandet. Riksdagen har därmed tagit ställning i sak till länspolisorganisationen i Västernorrlands län och Jämtlands län.

Av riksdagen till länsstyrelserna för innevarande budgetår anvisade medel täcker genomförandet av den föreslagna omorganisationen. Skulle riksdagen följa motionsyrkandena kommer anslaget inte att användas för att föra över tjänster från den lokala polisorganisationen till länsstyrelseorganisationen. Återstående belopp täcker med erforderlig noggrannhet personalkostnaden i nuvarande organisation.

Enligt utskottets mening bör med hänsyn till det anförda de här behandlade motionerna inte föranleda något riksdagens särskilda uttalande i organisationsfrågan.

Utskottet hemställer

att riksdagen lämnar motionerna 1973:536 och 877, yrkandet 1, utan ytterligare åtgärd.

Stockholm den 13 november 1973

På civilutskottets vägnar

ERIK GREBÄCK

Närvarande: herrar Grebäck (c), Bergman (s), Almgren (s), Kristiansson i Örkelljunga (s), Petersson i Nybro (s), Lindkvist (s), Ullsten (fp), Henrikson (s), Wennerfors (m), Claeson (vpk), Jädestig (s) och Annerås (fp).

Särskilt yttrande

av herrar Grebäck (c), Ullsten (fp), Wennerfors (m) och Annerås (fp) som anför:

Vi delar uppfattningen att sakfrågan bör behandlas av riksdagen i ett sammanhang och avgöras genom ett beslut.

Vi vill dock i detta sammanhang även med hänsyn till de intressen som civilutskottet närmast har att beakta ansluta oss till den bedömning av frågan som gjorts av justitieutskottets majoritet. En omorganisation enligt Kungl. Maj:ts förslag måste anses medföra avsevärda olägenheter för länsstyrelsen i Jämtlands län i egenskap av högsta polismyndighet i ett län, vars yta efter gränsdragningen den 1 januari 1974 kommer att vara ca 6 000 km² större än Danmarks. Samordning inom samhällsplaneringen och samarbete med t. ex. tull och fjällräddningstjänst ställer särskilda krav. Övervägandena borde i vart fall ha anstått i avvaktan på resultatet av länsberedningens arbete. En samordnad beredning av alla frågor som knyter an till rikets administrativa indelning är av mycket stor vikt.